

הלכות תפלה צב"ג

רפמ

הראש כמ"ש בס"י קס"ד¹ וכן צואת האוזן וצואת האף הן טינופות ואסור ליגע בהן בתפלה כי אם ע"י בגד²:

ה המשתין לא יתפלל עד שישהה כדי הילוך ד' אמות³ משום נינוצות שבאמת⁴ והמתפלל לא ישתין עד שישהה כדי הילוך ד' אמות אחר סיום תפלתו שכל ד' אמות תפלתו שגורה בפיו ושפתיו רווחות אבל לאחר ששהה כדי הילוך ד' אמות מותר לו להשתין במקום שהתפלל ומרת חסידות שלא להשתין בתוך ד' אמות של תפלה⁵:

ז הרוקק לא יתפלל עד שישהה כדי הילוך ד' אמות⁶ והמתפלל לא ירוק לרצונו מחמת טיול⁷. עד שישהה כדי הילוך ד' אמות אבל אם נודמן לו רוק מותר⁸ אפילו בתוך התפלה כמ"ש בס"י צ"ז⁹:

י טוב ליתן צדקה קודם התפלה¹⁰ שנאמר¹¹ אני בצדק אחזה פניך:

צג קודם שיתפלל צריך לשהות וכו' ד' סעיפים:

א המתפלל צריך שישהה¹² במקום שמתפלל¹³ שעה אחת קודם תפלתו כדי שיכוין לבו למקום שנאמר¹⁴ אשרי יושבי ביתך ואח"כ יהללוך סלה ושעה אחת אחר תפלתו שלא תהא נראית עליו כמשאוי שממהר לצאת ממנה שנאמר¹⁵ אך צדיקים יודו לשמך ואח"כ ישבו ישירים את פניך וחסידים הראשונים¹⁶ היו שוהין שעה ממש משעות בינונית שזן כ"ד כמעת לעת ולשאר עם דים כשעה מועמת¹⁷ כדי הילוך ב' פתחים שהם ח' מפתחים כמ"ש בסיומן צ"י¹⁸.

יש נוהגין להתפלל מתוך הספר¹⁹ כדי לכיין מאד והכל לפי מה שהוא מרגיש בנפשו:

ב אין עומדין להתפלל אלא מתוך כוונה ראש²⁰ שהיא הכוונה²¹ מאימת הקב"ה²²

ב רש"י ברכות ל, ב ד"ה שדוק.
ג תהלים פד, ד.
ד תהלים קמ, יד.
ה משנה ברכות ל, ב. ברייתא שם לכ, ב.
ו הרב רבינו יונה ברכות שם (כא, א ד"ה חסידים). וראה לקמן סי' צח ס"א. הל' ת"ת פ"ד ה"ה.
ז מ"א ס"ק א. וראה כמ"מ וזח"מ הל' תפלה שם. דברי המדרש פ"ה בברכות אות לו. פרישה אות א.
ח ס"א פ"ט ושי"ט.
ט האר"י ז"ל בשער הבונות טוף ענין בית הכנסת. ועי' לעיל סי' צ ס"ב. לקמן סי' צ ס"ב ס"י צג ס"ה. ס"י ק, ס"י קא ס"ג. ס"י קבא ס"ל ואלק. ס"י תקח ס"א. ס"י תקנב ס"י אג"ק ח"ד ע' תלב. ח"י ע' שסב. ח"י ע' א. ח"י ע' קיא ובכ"מ. וראה התועניות תשמ"ג. ח"א ע' 145: כ"ק מ"יח אדמו"ר נהג להתפלל את כל התפלות מתוך הסידור כ"י וכך נוהג גם אני - כפי שראיתיו את הנהגתו של כ"ק מ"יח אדמו"ר.
י מ"א ס"ב.
יא משנה שם ברכות ל, ב ורש"י ד"ה כוכב. מור וש"ע י"ב ס"ב. וראה לעיל סי' נג ס"ה.
יב ראה לעיל מהדרי"ב סי' א ס"ה ושי"ט. וראה לקמן סי' צג ס"ב. ועי' אג"ק ח"י ע' חלה.
יג ראה לקו"ש ח"ד ע' 69 בהערה.

נז סעיף ב.
נח מהדרי"ב הלכות תפלה סי' ג בשם רוקח. רמ"א ס"ג. וראה ספר חסידים סי' רנב. וכ"ה בסדר נש"י למעודה ס"ג.
נט מניקה כו, ב. מור וש"ע פ"ה.
סא ראה אלהי רבה ס"ק ג.
סא חוסי' מנלה שם ד"ה לא. ספר הבתים בית תפלה שער שבתיך אות ת. מ"א ס"ק ג.
סב ירושלמי ברכות פ"ג ה"ה. הובא בתר"י פ"ג בברכות (ד, א ד"ה א), ורא"ש ברכות שם טוף ס' לג. מור וש"ע סי' ס"ג. וראה לעיל סי' נג ספ"ג.
סג מ"א ס"ק ג. עפ"י דרב רבנו יונה שם (מג, ב ד"ה וא) ורא"ש שם בשם הר"ש הנדר, נפ"י הורש"לנו שם.
סד הרב רבינו יונה שם (ד, א ד"ה א). וראה רא"ש שם. ש"ע ס"ג.
סה ס"ב.
סו ב"ב ג, א. מור וש"ע סי' ס"י. מ"י ס"ק ד. ועי' לעיל סי' טא ס"א ושי"ט. וראה אג"ק ח"א ע' שכד. ח"י ע' עב.
סז תהלים יז, מו.
סיומן צג
א ד' יהושע בן לוי בברכות ל, ב. (ורש"י). רמב"ם פ"ד נהל"ה תפלה ה"ז. מור וש"ע ס"א.

הלכות תפלה צניצד

שנאמר¹ עברו את ה' ביראה דהיינו התפלה שהיא לנו במקום עבודה¹⁰ עשו אותה ביראה¹⁰.

ולא יעמוד¹¹ לא מתוך שחוק וקלות ראש ודברים במלים ולא מתוך כעס אלא מתוך שמחה של מצוה כגון דברי תחנונים של תורה¹¹ כגון סמוך לגאולת מצרים או סמוך לתהלה לדוד שכתוב בו¹² רצון וראיו יעשה שומר ה' את כל אוהביו:

ג. אין עומדין להתפלל מתוך דין ולא מתוך הלכה³ שלא יהא לבו טרוד בה בתפלתו ולא יוכל לבוין יפה אלא מתוך הלכה פסוקה שאין לפלפל בה כלום ולא יטרד בה בתפלה והיא נקראת ג"כ שמחה של מצוה¹³ שנאמר¹³ פקדו ה' ישירים משמחי לב¹³.

ומ"מ אם עסק בפלפול הלכה והתחילו צבור להתפלל יתפלל עמהם¹³ ובפרט עבשיו שאין מכוונים כל כך בתפלה¹³ ולא הוהירו אלא לכתחלה שלא יעסוק בפלפול קודם התפלה:

ד. העוסק בצרכי צבור הרי זה כעוסק בתורה¹³ יש מפרשים¹³ לענין לעמוד מתוכו להתפלל שם זו שמחה היא לו שעוסק בצרכי צבור ובלבד שיהא דבר שאין בו טרדה רומה להלכה פסוקה¹³ יש מפרשים¹³ לענין שאין צריך לפסוק ולהתפלל כמו שהעוסק בתורה והורוה אומונתו א"צ לפסוק להתפלה? וכבר נתבאר בסיומן ע"י¹⁴ שהעוסק בצרכי צבור אפילו לקריאת שמע אינו פוסק וכ"ש לתפלה.

ואין צריך להתפלל מנחה שתים¹³ בשביל תשלומי שחרית¹³ שכוין שבשעת חובתו היה פטור ממנה מן הדין א"צ להשלומין כלל:

צד צריך לבוין כנגד ארץ ישראל ודין הרוכב או יושב בספינה וכו' סעיפים:

א. בקומו להתפלל אם היה עומד בחוץ לארץ יחזור פניו כנגד ארץ ישראל שנאמר¹⁵ והתפללו אלך דרך ארצם ויכוין גם כנגד ירושלים¹⁵ וכנגד המקדש וכנגד בית קדשי קדשים הוה עומד בארץ ישראל יחזור פניו כנגד ירושלים שנאמר¹⁵ והתפללו אל ה' דרך העיר אשר בחרת ויכוין גם כנגד בית המקדש וכנגד בית קדשי הקדשים הוה עומד

כח מ"א ס"ק ה. וראה פירוש מבעל ספר חרדים בירושלמי שם.
כט רמב"ם פ"ו מהל' תפלה ה"ח. סו"ג. מ"ע. יח. מור וש"ע שם בשם יש מפרשים. מ"א שם.
ל כולקטן ס"ו קו ס"ד. תש"ג. וראה לק"ש ה"כ ע' 248 בהערה. וראה הע"ב תרמו ע' 5.
לא ס"ד. תש"ג.
לב ראה לקטן ס"ו ק"א. תש"ג וש"ע.
לג ררישה בירוד ס"י שמא ס"ק ג. (נקודות הכסף. שם. מ"א ס"ק ה.)

סיומן צד

א בדייתא ברכות ל, א ותוס' ד"ה דהה. רמב"ם (וכ"מ) פ"ה מהל' תפלה ה"ג. מור וש"ע ולבוש ס"א. וראה סידור (ד"ה בתפלה).
ב מלבי"ם א, ח, טו.
ג הרב רבינו יונה ברכות שם (כ, ב ד"ה הה). ש"ע שם.
ד מלבי"ם א שם, מד.

יד תהלים כ, יא. ברכות שם.
טו ראה לקטן ס"ו צח ס"ד. תש"ג.
טז תש"ג שם ד"ה עברי.
יז בדייתא שם ל"א. א. לני' המור (ראה רמב"ם פ"ד מהל' תפלה ה"ח). ש"ע ס"ב. וראה מ"מ תציונים.
יח תש"ג ברכות שם ד"ה אלא. ש"ע שם. וראה לקטן ס"ו ק"א. תש"ג וש"ע בשו"ת.
יט תהלים קשה, יט.
כ בדייתא שם ברכות לא, א ורש"י ד"ה הלכה. רמב"ם פ"ד מהל' תפלה ה"ח. מור וש"ע ס"ג.
כא טור וחו"ס ברכות שם ד"ה רבנן. ורא"ש ברכות פ"ה ס"ו. ב. רמ"א שם. וראה לעיל ס"ו נא ס"א.
כב תהלים יט, ט.
כג ראה תענית ל, א. תש"ג.
כד מ"א ס"ק ג.
כה ראה לקטן ס"ו צח ס"ב. תש"ג.
כו ירושלמי ברכות פ"ה ה"א.
כז מור וש"ע ס"ד. וראה חו"ס ברכות לא, א ד"ה רב אשי, ורא"ש ברכות פ"ה ס"ו. ב.